

LIETUVOS BANKAS

E U R O S I S T E M A

Kripto valiutų rinkos reguliavimas

Simonas Krėpšta, Lietuvos banko valdybos narys

Vilnius, 2022 m. kovo 23 d.

Kriptoturtas ir kriptoturto paslaugų teikėjai (CASP)

Kriptoturtas (virtualusis turtas) – skaitmeninė vertės išraiška, kuri gali būti parduodama ar perduodama skaitmeniniu būdu ir panaudota mokėjimo ar investavimo tikslais.

Kriptoturto formos – galimos įvairios formos: atsiskaitymams ir mokėjimams skirtas kriptoturtas, su tradicinėmis valiutomis ar kitu turtu susietas kriptoturtas, teisę naudotis paslaugomis ar gauti prekių suteikiantis kriptoturtas, kitų ypatybių turintis kriptoturtas.

Kriptoturto paslaugų teikėjai (CASP) – fiziniai ar juridiniai asmenys verslo tikslais vykduantys vieną ar kelias toliau įvardytas veiklas ar operacijas:

- kriptoturto keitimas į tradicinės valiutas;
- kriptoturto keitimas į kriptoturta;
- kriptoturto perdavimas;
- kriptoturto ar instrumento, suteikiančio kriptoturto kontrolę, saugojimas ir (ar) administravimas;
- kriptoturto išleidimas ir (ar) pardavimas arba dalyvavimas teikiant su tuo susijusias paslaugas.

MICA reglamentu siekiama:

- reguliuoti:
  - kriptoturta, kuriam nėra taikomi jokie kiti ES finansinių paslaugų teisės aktai,
  - kriptoturto paslaugų teikėjų veiklą
- sukurti naujus reikalavimus kriptoturtui, tam kad būtų užtikrintas teisinis aiškumas

Diskusijos dėl MICA reglamento:

- 2020 m. rugsėjo 24 d. paskelbti pasiūlymai dėl reglamento,
- 2021 m. lapkričio pab. pasirodė Tarybos pasiūlymas dėl MICA,
- 2022 m. kovo-balandžio mėn. tikimasi sulaukti Europos parlamento pasiūlymų
- ne anksčiau nei 2024 m. – reglamento įsigaliojimas

Iki MICA reglamento įsigaliojimo, ES kriptoturto veikla reguliuojama tik pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje, o šalys gali numatyti papildomus reikalavimus ar taisykles.

Užsienio šalių patirtis

Estija

Naujas reguliavimas, nustatantis griežtesnius CASP reikalavimus (kapitalui, sandoriams, veiklai ir pan.)

Vokietija

Kriptoturtas **nelaikomas teisėta mokėjimo priemone**. Tačiau, reikalingas leidimas su kriptoturtu susijusių paslaugų teikimui. Leidimo neturėjimas yra laikomas kaip baudžiamasis nusikaltimas.

Prancūzija

Konkrečiau reguliavimo nėra (Banque de France nelaiko kriptoturto lygiavertėmis vietinėmis valiutomis), tačiau kuriama teisinė bazė kriptoturto reguliavimui.

Italija

Kriptoturtas **apibrėžiamas kaip „skaitmeninė registracija**, apimanti teises, susijusias su investicijomis į verslo projektus“. Siekiama sukurti reguliavimo sistemą.

Malta, Lichtenšteinas

Atskiras reguliavimas kriptoturto paslaugų teikėjams.

CASP veiklos reguliavimas Lietuvoje

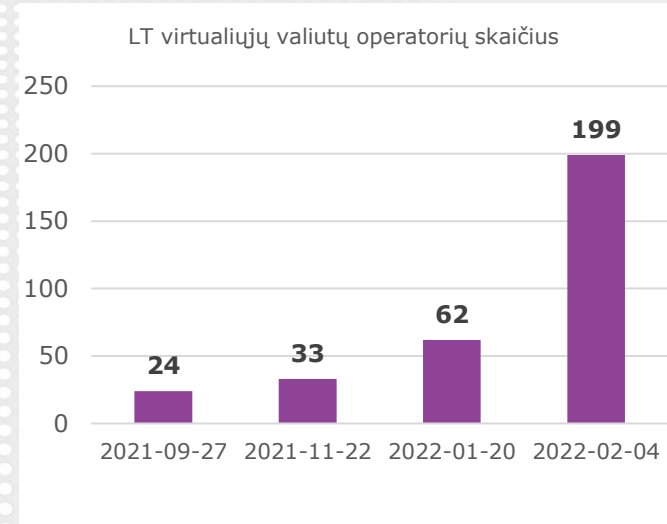
- **Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas:**
  - **Reikalavimai kriptoturto** keitykloms, piniginių administratoriams ir ICO rengėjams:
    - Registracija
    - Klientų identifikavimas
    - Duomenų kaupimas
    - Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos informavimas apie įtartinas ir didesnes transakcijas
  - **Priežiūra atlieka FNTT**

- **Lietuvos banko oficiali pozicija dėl kriptoturto** paskelbta 2017 m. (atnaujinta 2019 ir 2022):
  - **prižiūrimi finansų rinkos dalyviai negali teikti paslaugų, susijusių su kriptoturto.**

Kripto paslaugų tiekėjų augimas Lietuvoje - eksponentinis

Dabartinė situacija:

- **FNTT registruotų subjektų yra apie 200** ir skaičius potencialiai didės.
- Dėl reguliavimo pobūdžio kitų kaimyninių šalių atžvilgiu **Lietuva tampa kripto rojumi**. (*Estijai sugriežtinus reikalavimus, subjektai savo veiklą perregistruoja į Lietuvą*).
- Estijos patirtis: **per 2020 m. suteikė apie 500 licencijų** (*vidutinė apyvarta 80 mln. Eur/metus, palyginimui Binance – 20 mlrd/dieną (2022 vasario 22 d.)*).

Poreikis stiprinti Kripto (CASP) rinkos reguliavimą

- **Kripto sektoriaus veikla rizikinga**, jos rizikingumą pažymi Tarptautinės organizacijos (FSB, OECD, IOSCO, BIS FATF ir kt.) bei Lietuvos bankas. Identifikuojamos tokias rizikas kaip **PPTF, sukčiavimo ir kitas**.
- **Pastaruoju metu didėjanti sankcijų rizika** – naudojant kripto mokėjimus gali būti bandoma išvengti nustatytų sankcijų, todėl būtina užtikrinti, kad CASP tinkamai vykdytų AML reikalavimus įgyvendintų sankcijas.
- Lietuvoje **CASP veikla nepakankamai reglamentuota**.

Siekiant valdyti rizikas, siūlome:

- ✓ **Imtis neatidėliotinių veiksmų** stiprinti CASP sektoriaus reguliavimą ir **intensyvinti FNTT vykdomą priežiūrą** („quick fix“ - didesnis įstatinis kapitalas, vieši sąrašai, FNTT patikrinimai, kt.).
- ✓ Nedelsiant imtis priemonių siekiant valdyti PPTF rizikas, susijusias su CASP sektoriaus veikla, **užkirsti kelią sankcijų apėjimui**.
- ✓ **Tobulinti esamus/dabartinius įrankius**, t.y. inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimus, skirtus **FNTT veiksmų įgalinimui, įtraukiant griežtesnius reikalavimus CASP veiklai**.

Děkoju už děmesj

